

Asia: VN/34178/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tuloverolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta luonnollisten henkilöiden omaisuuden arvonnousutulon johdosta määrättävän veron käyttöönottamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö

VN/34178/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tuloverolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta luonnollisten henkilöiden omaisuuden arvonnousutulon johdosta määrättävän veron käyttöönottamiseksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tuloverolain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta luonnollisten henkilöiden omaisuuden arvonnousutulon johdosta määrättävän veron käyttöönottamiseksi. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2023 alusta ja niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa.

Suomen Veroasiantuntijat ry ("SVA") kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

1. Yleisiä kommentteja

SVA:n yleisvaikutelma esitysluonnoksesta on, että se on hyvin keskeneräinen ja ongelmallinen. Ehdotettu arvonnousuvero tulee vaikuttamaan ulkomaisten erityisasiantuntijoiden ja startup-yrittäjien halukkuuteen tulla Suomeen tai ainakin rajoittamaan heidän oleskeluaikaansa Suomessa maksimissaan esityksessä ehdotettuun 4 vuoteen, mikä on hyvin lyhyt aika. Samalla on esimerkiksi riski siitä, että "sarjayrittäjät" siirtyvät perustamaan yhtiötä jatkossa suoraan ulkomaille. Myös Suomen kansalaiset voivat kokea arvonnousuveron ja erityisesti sen perusteella asetettavan

vakuusvaatimuksen suureksi epävarmuustekijäksi, joka hillitsee tiedon ja osaamisen kehittämisen kannalta tärkeää lyhytaikaista/tilapäistä (tyypillisesti alle 5 vuoden) ulkomaille muuttoa.

2. Yhdenvertaisuus

Arvonnousuvero kohdistuisi käytännössä vain hyvin varakkaisiin yksityishenkilöihin, sillä verolle on asetettu kynnyksrajoja ja edellä mainituista henkilöistäkin lähtökohtaisesti vain niihin, jotka muuttavat pois maasta 1.1.2023 jälkeen esimerkiksi perhe- tai työperäisistä syistä.

Valtiovarainministeriö itse totesi aiemmassa selvityksessään vuonna 2020 (jolloin se päätti olla edistämättä arvonnousuveroa), että kohdistuessaan hyvin harvoihin henkilöihin veromalli voisi olla verovelvollisten yhdenvertaisen kohtelun ja verovelvollisten horisontaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta ongelmallinen. Vastaavasti hallituksen esitys HE 32/2015 koskien ns. tehokasta katumista kohtasi perustuslakiasiantuntijoilta voimakasta yhdenvertaisuuteen liittyvää kritiikkiä, koska sen katsottiin tosiasiansa kohdistuvan varakkaisiin ihmisiin ja hallitus päättikin vetää esityksen pois.

Näistä huolimatta nyt annettu luonnos hallituksen esitykseksi ei lainkaan käsittele yhdenvertaisuuskysymyksiä eikä syrjintänäkökulmia. Luonnoksessa ei myöskään oteta kantaa siihen, missä lainsäätämisyksessä hallituksen esitystä tulisi käsitellä (mihin kuulemisissa aikanaan otettiin kantaa em. tehokkaan katumisen osalta) – ja pitäisi-kö lakia käsitellä perustuslakivaliokunnassa (jossa tehokasta katumista käsiteltiin). Verotuksen muutos muassa Ranskan ns. miljonäärivero kaatui Ranskan perustuslaki-tuomioistuimessa, koska sen arvioitiin kohdistuvan hyvin harvoihin henkilöihin eikä sen siksi katsottu olevan yhdenvertainen. SVA:n käsityksen mukaan hallituksen esityksessä olisi aiheellista ottaa kantaa lain säätämisykseseen sekä olennaisiin yhdenvertaisuuskysymyksiin, jotta eduskunnan perustuslakivaliokunta voi tehdä asiasta kunnollisen ja harkitun analyysin. Kuten valtiovarainministeriökin on aiemmin todennut, kyseessä on mittava muutos kansalaisten väliseen horisontaaliseen oikeudenmukaisuuteen, ja siksi siitä olisi mielestämme perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta asiallisinta säätää perustuslain säätämisyksessä.

3. Muuttopäivä ja takautuvuus

Luonnoksessa arvonnousutulon arvostus on sidottu muuttopäivää edeltävään päivään. Luonnoksen perusteella on epäselvää mihin "muuttopäivällä" viitataan eli viitataan fyysiseen muuttoon vai hetkeen, jolloin henkilöstä on tullut rajoitetusti verovelvollinen tai verosopimuksen mukaan muualla kuin Suomessa asuva. Oletettavasti kuitenkin näihin jälkimmäisiin. Esitys kaipaa myös selvennystä tilanteisiin, joissa ulkomaille on muutettu ennen ehdotetun lain voimaantuloa. Nk. kolmen vuoden sääntö voi johtaa jopa siihen, että yleinen verovelvollisuus ja sen jälkeen arvonnousuvero soveltuu todellisuudessa lähes 11 vuotta sen jälkeen, kun henkilö on fyysisesti muuttanut ulkomaille, jos:

- henkilö on muuttanut ei-verosopimusmaahan selvästi ennen 1.1.2023, perustanut yhtiön, jossa on tapahtunut merkittävä arvonnousu, on edelleen yleisesti verovelvollinen Suomessa

- henkilö on muuttanut maahan, joka ei syystä tai toisesta myönnä asuinvaltiotodistusta (verosopimuksen mukaisen asumisen kyseisessä valtiossa osoittavaa todistusta), jolloin verosopimuksen mukaisen asumisen osoittaminen voi olla hyvin hankalaa. Näistä esimerkkinä voidaan mainita Yhdysvallat.

- henkilöllä on avainhenkilöverostatus, minkä takia häntä ei kenties katsota kyseisessä valtiossa verosopimuksen mukaan asuvaksi; tai

- henkilön ei katsota asuneen ko. valtiossa ennen tietyn ajan kulumista (esimerkiksi Kiinassa ulkomaalaiset tulevat yleisesti verovelvollisiksi vasta viiden asumisvuoden jälkeen).

Jos Suomen kansalainen esimerkiksi muuttaa fyysisesti ulkomaille vuonna 2023, mutta ei tule rajoitetusti verovelvolliseksi tai verosopimuksen mukaan siellä asuvaksi, ei hänen verovelvollisuusasemansa muutu. Tämä voi tapahtua esimerkiksi vasta, kun muutovuodesta on kulunut kolme vuotta eli jopa lähes neljä vuotta muuton jälkeen. Tämän jälkeen henkilö on arvonnousutuloverovelvollinen vielä kahdeksan vuoden ajan.

Henkilö voi jäädä Suomessa yleisesti verovelvolliseksi vielä muuttovuotta ja kolmea seuraavaa vuotta pidemmäksi ajaksi, jos hänellä on vielä aikarajan umpeuduttua Suomeen poikkeuksellisen vahvat olennaiset siteet. Näissä käytännössä harvinaisissa tilanteissa pidennetty verovelvollisuus voi siis jatkua paljon 12 vuotta kauemmin ja ainakin periaatteessa ilman mitään ylärajaa.

Vastaavasti jos Suomen kansalainen onkin muuttanut Suomesta 1.2.2021 verosopimuksettomaan valtioon eikä ole osoittanut olennaisten siteiden puuttumisen, tai verosopimusvaltioon mutta puoliso on jäänyt Suomeen, hän saa rajoitetun verovelvollisuuden vasta kolmen vuoden umpeuduttua 31.12.2024, jolloin arvonnousuvero on jo ehtinyt olla voimassa kaksi vuotta. Tässä tilanteessa arvonnousuvero kohdistuisi henkilöön, joka on jo todellisuudessa muuttanut ulkomaille ennen lain voimaantuloa. Arvonnousuvero soveltuisi siten takautuvasti Suomen kansalaisiin.

SVA:n mielestä arvonnousuveroa ei tule soveltaa niihin tilanteisiin, joissa muutto on tapahtunut ulkomaille ennen 1.1.2023. Näissä tilanteissa pitäisi siirtymäsäännösten puitteissa soveltaa vain tuloverolain kolmen vuoden sääntöä.

4. Välillinen omistus

Luonnoksessa ei tarkemmin määritellä, mitä on välillisesti omistettu irtain omaisuus eli mikä "välillinen omistus" pyritään säättämään arvonnousuveron alaiseksi. Epäselväksi jää onko tällä tarkoitettu esimerkiksi kotimaisen tai ulkomaisen holdingyhtiön, sijoitus-vakuutuksen tai ulkomaisen trustin tms. kautta omistettua omaisuutta. SVA:n käsityksen mukaan ei voi olla niin, että esimerkiksi henkilön omistaman suomalaisen sijoitus-yhtiön omistamien vaikkapa pörssiyhtiön osakkeiden arvonnousu verotettaisiin sen liänsä, että vero kohdistuisi sijoitusyhtiön osakkeiden arvonnousuun. Jos sijoitusyhtiöitä olisi useampi päällekkäin, vero voisi moninkertaistua, kun myös kunkin välillisen holdingyhtiön arvonnousu verotettaisiin. Luonnoksessa ei ole myöskään säännöksiä siitä, miten nämä verotetut arvonnousut huomioitaisiin yhtiöiden tasolla tai miten erittäin todennäköinen kahdelle eri taholle (sekä luonnolliselle henkilölle muutettaessa että yhtiölle osakkeita myytäessä) samasta arvonnoususta määrättävä vero huomioitaisiin/poistettaisiin arvonnousuveroa määrättäessä.

Nyt esityksen perusteella vaikuttaa siltä, että samaa tuloa verotettaisiin sekä yhtiön tulona että osakkaan tulona, mikä johtaisi todelliseen kaksinkertaiseen verotukseen.

Sisällöltään epäselvä ehdotettu säännös välillisesti omistetun irtaimen omaisuuden arvonnousuveron alaisuudesta on niin ongelmallinen, että se tulisi jättää laista kokonaan pois tai

esitystä on muokattava tältä osin perusteellisesti myös selkein esimerkein siitä millaisissa tilanteissa välillinen omistus voitaisiin ottaa huomioon..

5. Ulkomaisen veron hyvittäminen ja kaksinkertaisen verotuksen riski

Luonnoksessa on otettu hyvin lyhyesti kantaa mahdollisiin kaksinkertaisen verotuksen tilanteisiin, jotka kuitenkin ovat yksilöille hyvin ongelmallisia ja voivat johtaa kohtuut-tomuuksiin. Hyvityksen saaminen saattaa olla käytännössä hankalaa.

Verovelvollisen tulisi ensinnäkin itse tietää vähentääkö toinen valtio hankintahintana Suomen arvonnousuveron laskemisessa käytetyn arvon tai poistaako se kaksinkertaisen verotuksen. Toisen valtion verojärjestelmän ja veron tarkan määräytymisperusteiden ymmärtäminen voi olla hankalaa.

Ulkomaisen arvonnousuveron hyvittämisestä Suomessa ehdotetaan luonnoksessa, että ulkomaan veron ollessa vähintään 3/5 Suomen verosta, ei Suomeen muuttoon mennessä tapahtunutta arvonnousua verotettaisi, vaan omaisuuden hankintamenona käytettäisiin toisessa valtiossa käytettyä luovutushintaa, kunhan toisessa valtiossa käytetty luovutushinta vastaisi omaisuuden käypää arvoa.

Mikäli ulkomaan vero olisi vähemmän kuin 3/5 verosta, joka olisi maksettu Suomessa, hyvitetäisiin maksettu ulkomaanvero Suomessa. Käytännössä tämä johtaa tilanteisiin, joissa ulkomaanvero ja Suomen vero yhteenlaskettuna kokonaisverorasitus on edullisempi, mikäli ulkomaanvero on tasan 3/5 Suomen verosta.

Säännöksissä kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta mainitaan toisessa valtiossa maksetun veron määrän hyvittäminen. Epäselväksi jää siten, huomioidaanko muita kuin valtioveroja eli toisin sanoen paikallisia veroja, kuten kunnallisveroja, kaupunkiveroja, kantoniveroja, maakuntaveroja, osavaltioveroja tai uskontokuntien veroja. Vasentaava ongelma on tälläkin hetkellä verosopimuksettomissa tilanteissa.

Ratkaisu kaksinkertaisen verotuksen välttämiseen ja ulkomaisen veron hyvittämiseen liittyvään problematiikkaan on, että ehdotus valmistellaan tältä osin uudestaan. Kaikki ulkomaanverot tulisi hyvittää riippumatta siitä, ovatko ne paikallisia vai valtiollisia. Verorohallinnolla tulisi lisäksi olla velvollisuus selvittää toisen valtion verojärjestelmä ja mahdollisuus hyvitykseen, jottei kaksinkertaista verotusta tapahdu missään tilanteissa.

6. Muualla asuessa tapahtuneen arvonnousun verottaminen

Luonnoksessa todetaan arvonnousuveron tavoitteeksi Suomessa asumisen aikana kerättyyn omaisuuden arvonnousun verottaminen. Tämän julkilausutun tavoitteen kanssa on kuitenkin ristiriidassa, että ehdotetussa muodossa arvonnousuvero kohdistuisi joissain tapauksissa Suomessa asumisen aikana tapahtuneen arvonnousun lisäksi myös sellaiseen omaisuuden arvonnousuun, joka on tapahtunut ennen kuin henkilö muutti Suomeen. Ehdotetussa muodossa ennen Suomessa asumista tapahtunutta arvonnousua verotetaan, mikäli arvonnousuun ei lähtövaltiossa ole kohdistunut arvonnousuveroa.

SVA ehdottaa, että henkilöitä verotetaan aina ainoastaan heidän Suomeen muuttonsa jälkeen tapahtuneesta arvonnoususta. Tätä varten Suomeen saapuvat ilmoittaisivat varallisuutensa

esimerkiksi ensimmäisen täällä jätettävän veroilmoituksen yhteydessä. Tätä arvoa voitaisiin käyttää mahdollisen arvonnousuveron määrittämiseen.

7. Lyhyt Suomessa asuminen johtaa arvonnousuverovelvollisuuteen

Luonnoksessa on määritelty, että arvonnousuvero soveltuu kansalaisuudesta riippumatta kaikkiin henkilöihin, jotka ovat olleet Suomessa vähintään neljän vuoden ajan poismuuttoa edeltäneiden 10 vuoden aikana.

Ehdotettu sääntö on ongelmallinen. Ensinnäkin neljän vuoden aikaraja on poikkeuksellisen lyhyt, esimerkiksi Espanjassa edellytetään 10 vuoden asumista 15 vuoden aikana. Toiseen EU-valtioon lähteneille komennuslaisille on EU:n sosiaaliturva-asetuksen mukaan yleensä mahdollista kuulua lähtövaltionsa sosiaaliturvaan viiden vuoden ajan muutosta. Nykyään on siis tavallista, että komennukselle Suomeen tulevat ulkomaalaiset asiantuntijat pysyvät täällä ainakin sen aikaa. Tulevaisuudessa riski arvonnousuverosta ja vuosia muuton jälkeen jatkuvasta raportointivelvollisuudesta Suomeen päätäisi komennukset kuitenkin tehokkaasti ennen neljän vuoden täyttymistä. Kyse on useissa tapauksissa yritysten avainhenkilöistä, joista käydään kansainvälisesti kovaa kilpailua.

Toiseksi neljän vuoden aikaraja ei lähde juoksemaan lain voimaantulosta, vaan se lasjetaan retroaktiivisesti yleisen verovelvollisuuden alusta. Tämä johtaa siihen, että moni Suomessa jo asuva ulkomaalainen joutuu harkitsemaan, onko heille kannattavaa pysyä täällä vai muuttaa pois ennen vuoden 2023 alkua ja niin välttää arvonnousuvero. Tällaisten henkilöiden osalta olisi aiheellista ottaa huomioon vain aika lain voimaantulon jälkeen.

Ratkaisu liian lyhyen Suomessa asumisen (ts. yleisen verovelvollisuuden täällä) aiheuttamaan arvonnousuverovelvollisuuteen olisi myös arvonnousuverovelvollisuuden synnyttävän asumisajanjakson huomattava pidentäminen muutoin. Ajanjakson pituuteen voidaan ottaa mallia esimerkiksi Espanjan vastaavista aikarajoista. Neljän vuoden aikaraja tulisi pidentää ainakin vähintään seitsemään vuoteen, jolloin se vastaisi muutto-hetken jälkeistä arvonnousuveron piiriin kuuluvaa aikaa. Suomen kansalaisten ja ulkomaalaisten tasaveroisen kohtelun varmistamiseksi jakson laskeminen tulee sitoa todelliseen fyysiseen Suomeen tuloon ja täältä lähtöön, eikä verosopimuksen mukaiseen asumiseen tai yleiseen verovelvollisuuteen ja sen sisältämän kolmen vuoden säännön mukaiseen fiktiiviseen Suomessa asumiseen.

8. Omaisuuden arvonnousutulon laskeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Luonnoksesta ei vielä selviä, miten arvonnousutulosta määrättävä vero lasketaan ja ilmoitetaan, luonnoksen sivulta 26 löytyvä esimerkki ei tuo tähän vielä juurikaan selvyyttä. Luonnoksen perusteella jää epäselväksi, miten mainittua 100 000 euron arvonnousun rajaa sovelletaan käytännössä eli ilmoitetaanko ainoastaan sen ylittävä osa.

Luonnoksessa on sivuutettu myös yksi hankalimmista arvonnousuveroon liittyvistä asioista eli kysymys siitä, mikä on tehokas tapa omaisuuden arvostamiseen. Erityisesti arvostusongelmat liittyvät esimerkiksi start up -yhtiöihin. Listaamattoman start up -yhtiön osakkeita omistavan henkilön (tai viranomaisen, kuten Verohallinto) voi olla lähes mahdotonta arvioida omaisuutensa

käypä arvo muuttohetkellä. Selkeä ratkaisu olisi arvostaa listaamattomat yhtiöt yhtiön osakkeen matemaattisen arvon perusteella.

Esitys ei myöskään ota kantaa miten esimerkiksi irtaimen sijoitusomaisuuden hankintaan otettu tulo- ja osinkovelka otettaisiin huomioon omaisuuden yhteenlaskettua käypää arvoa määritettäessä.

Arvon nousutulon perusteella veronalaisten omaisuserien lista on laaja, mukana on kotimainen ja ulkomainen sijoitusvarallisuus, mukaan lukien optiot, joihin myös työ-suhdeoptiot lukeutuvat.

Esityksessä ei ole huomioitu työ-suhdeoptioiden kaltaisten instrumenttien verotuksen erityispiirteitä. Työ-suhdeoptioiden arvon nousu verotetaan Suomessa aina ansiotulona sen puitteissa, mikä osa työskentelystä instrumentin kertymääjältä on suoritettu Suomessa. Mielestämme ei siten ole tarkoituksenmukaista, että tällaisia tuloja verotettaisiin kahteen kertaan, ensin arvon nousuverona ja myöhemmin ansiotulona. Tällainen tilanne on hyvin tavallinen varsinkin monikansallisten yritysten palveluksessa työskentelevien erityisasiantuntijoiden kohdalla. Mielestämme sellaiset instrumentit, jotka jo kuuluvat ansiotuloverotuksen piiriin, pitäisi jättää arvon nousuveron ulkopuolelle. Jos tämä on jo ollut tarkoitus, esitysluonnosta tulisi selventää tältä osin.

Luonnoksen mukaan arvon nousutuloa voidaan oikaista, mikäli luovutusmaksu on alempi kuin laskennallista luovutusvoittoa määritettäessä käytetty omaisuuden arvo. Kysymyksiä herättää tältä osin luonnoksen vaikeaselkoinen maininta, joka liittyy ehdotettuun tuloverolain 46 b §:ksi tulevaan sääntökseen. Kohdasta saa sen käsityksen, että jokaisen arvon nousuverovelvollisen tulisi seurata esimerkiksi osingonmaksuja kaikkien omistamiensa yhtiöiden osakkeiden osalta. Vain näin hän voisi laskea takautuvasti, johtuuko arvon aleneminen liiallisista osinkomaksuista. Epäselvää on, tehdäänkö seurantaa joka tapauksessa vai ainoastaan, mikäli vaikuttaa siltä, että arvon aleneminen on tapahtumassa. Loogisesti myös Suomen mahdollisista varojen jaoista perimät tulo-verot tai lähdeverot olisi säädettävä hyvitettäväksi arvon nousuveroa vastaan. Muutenhan kyse on kaksinkertaisesta verottamisesta.

Ilmoitusvelvollisuus sivuutetaan luonnoksessa lähes kokonaisuudessaan, eikä ilmoitusvelvollisuudesta ehdoteta säädettävän erikseen koskien arvon nousuverovelvollisuutta. Luonnoksen perusteella jääkin epäselväksi, minkälaisen ilmoituksen arvon nousuverovelvollinen joutuu vuosittain jättämään eli kuinka raskaasta prosessista on kyse. Huomioiden ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin ankara seuraamus (arvon nousutulon liittäminen sen vuoden tuloksi, jota laiminlyönti koskee) herää kysymys, onko Verohallinnolla valmius ohjeistaa ulkomaille muuttaneita ulkomaille muuttaneita heidän velvollisuuksistaan 1.1.2023 lähtien. Näin ankara automaattinen seuraamus vaikuttaa saattaa myös olla EU-oikeudellisen suhteellisuusperiaatteen rikkomus Suomen toimesta.

On selvää, että arvon nousuverosta on tulossa ennen näkemätön hallinnollinen vaiva. Tämä myönnetään luonnoksessakin toteamalla, että esityksen arvioidaan lisäävän merkittävästi Verohallinnon työtä. Tarkempaa analyysiä tämän hallinnollisen työn määrästä ei luonnoksessa kuitenkaan ole.

Luonnoksesta saa käsityksen, ettei arvon nousuveron soveltamista käytännössä ole vielä ehditty ajattelemaan. Tästä viestii se, ettei luonnos sisällä ohjeita arvon nousun tai verojen laskemisesta. Tältä osin luonnos tulisi valmistella uudestaan, sillä se ei täytä nykyisessä muodossaan hyvälle lainvalmistelulle asetettuja edellytyksiä eikä perustuslain 81 §:n asettamia täsmällisyysvaatimuksia.

9. Lahjoitus johtaa kaksinkertaiseen verotukseen

Mikäli ulkomailla asuva arvonnousuverovelvollinen lahjoittaa omaisuuttaan Suomessa asuvalle lahjansaajalle, verotetaan kyseinen lahja kahdesti – ensin lahjanantajan arvonnousuveron alaisena luovutusvoittona ja tämän jälkeen lahjansaajan lahjana. Pa-himmassa tapauksessa vielä lahjanantajan asuinvaltiokin vielä verottaa lahjaa. Ehdo-tusta tulisi muokata niin, ettei lahjaveroa määrättäisi, mikäli arvonnousuvero on mää-rätty.

10. Edellisten vuosien tappioiden huomiotta jättäminen

Luonnoksen mukaan määriteltäessä arvonnousutulo muuttohetkellä huomioon ei ote-ta käyttämättömiä edellisten vuosien tappioita. Siten tilanne ei ole verrannollinen sii-hen, että henkilö myisi omaisuutensa muuttohetkellä, koska tällöin hän saisi hyödyn-tää käyttämättömät tappiot. Realisoituneiden tappioiden vähentäminen arvonnousu-tulosta tuleekin sallia. Tarkoituksellinen maasta muuttavan verovelvollisen syrjiminen on perusoikeuksien vastaista.

11. EU-oikeutta koskeva analyysi puutteellinen

EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntöä koskeva analyysi on puutteellinen. Siitä puuttuu muun muassa tuomio asiassa C-581/17 Wächtler, jonka mukaan henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen, joka allekirjoitettiin Luxemburgissa 21.6.1999, määräyksiä oli tul-kittava siten, että ne olivat esteenä jäsenvaltion verojärjestelmälle, jonka mukaan tilan-teessa, jossa jäsenvaltion kansalainen eli luonnollinen henkilö, joka harjoittaa taloude-lista toimintaa Sveitsin valaliiton alueella, siirtää kotipaikkansa jäsenvaltiosta, jonka ve-rojärjestelmästä oli kyse, Sveitsiin, kyseisen kansalaisen omistamien yhtiöosuuksien pii-levästä arvonnoususta maksettava vero kannetaan kotipaikan siirron hetkellä, kun taas tilanteessa, jossa kotipaikka on edelleen samassa jäsenvaltiossa, vero kannetaan vasta arvonnousun realisoitumishetkellä eli kyseisten yhtiöosuuksien luovutushetkellä.

Luonnoksessa ei myöskään tarkemmin perustella, millä perusteella veron osalta on päädytty seitsemän vuoden jaksoon muuttovuoden jälkeen. SVA:n käsityksen mukaan olisi perusteltua, että periodi olisi Norjan mallin mukaisesti enintään viisi vuotta.

12. Vakuuden asettaminen luonnollisen henkilön omaisuuden arvonnousun verotusta lykättäessä

Luonnoksessa on nostettu esille tilanteet, joissa olisi riski arvonnousuveron perimättä jäämisestä. Esityksessä ehdotetaan että Verohallinnolle annettaisiin oikeus vaatia va-kuutta, jos arvonnousutulon tuloksi lukemisen lykkäystä vaatinut arvonnousutulo-verovel-vollinen muuttaisi muuhun kuin toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon tai sellaiseen Euroopan talousalueella sijaitsevaan valtioon, joka on tehnyt verovelvollisen jäsenval-tion tai Euroopan unionin kanssa keskinäistä avunantoa verosaatavien perintää koske-van virka-apusopimuksen, jos on osoitettavissa oleva ja tosiasiallinen riski verojen jäämisestä perimättä. Luonnoksessa todetaan myös, että vakuus voitaisiin laskea kaa-vamaisesti kiinteän veroprosentin mukaan, koska lopullinen veron määrä ei olisi selvil-lä vielä muuttovuoden verotuksessa.

Esitys ei kuitenkaan ota minkäänlaista kantaa siihen, mitä tällaisessa kaavamaisessa kiinteässä veroprosentissa otettaisiin huomioon, esimerkiksi uuden asuinvaltion vero-tusoikeuden laajuuden, soveltuvan veroasteen tai vaikkapa omaisuuden arvonmäärittäytksen suhteen. Olisiko kiinteä veroprosentti kaikille sama, mistä summasta vakuus määritetään, laskennallisen veron määrästä vai olisiko kaavamaisesta veron määrästä.

Riippuen asetettavan arvonnousuveron vakuuden määrästä, ulkomaille muuttava henkilö voi joutua ottamaan lainaa vakuuden asettamista varten. Jos veron piirissä olevat varat eivät voi olla tällaisen lainan vakuutena, vakuuden maksaminen voi olla jopa mahdotonta.

Pahimmillaan vakuuden vaatiminen tavanomaisiin ulkomaankomennusmaihiin (USA, Aasian maat) estää tehokkaasti yrityksille erittäin tärkeiden tilapäisten ulkomaankomennusten toteuttamisen. Tätä ongelmaa ei poista mahdollisuus arvonnousuveron oikaisemisesta Suomeen palattaessa, koska vakuusvaatimus ei tätä huomioi.

13. Lopuksi

Edellä todetusti SVA:n yleisvaikutelma esitysluonnoksesta on, että se on hyvin kesken-eräinen ja useilta edellä mainituilta kohdilta varsin ongelmallinen niin verotuksen kuin Suomen kilpailukyvyn ja kokonaishoukuttelevuuden näkökulmasta. Ehdotettu arvon-nousuvero tulee vaikuttamaan negatiivisesti ulkomaisten erityisasiantuntijoiden ja star-tup-yrittäjien halukkuuteen tulla Suomeen. Vero on myös yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallinen ja edellyttäisi perusoikeuksia koskevaa selvitystä. Kaiken kaikkiaan SVA:n käsityksen mukaan arvonnousuveroa koskevasta hankkeesta tulisi kokonaan luopua Suomen kilpailukyvyn turvaamiseksi.

Helsingissä 12. päivän syyskuuta 2022

SUOMEN VEROASiantuntijat RY

Virpi Pasanen

Ossi Haapaniemi

Puheenjohtaja

Hallituksen jäsen

Höglund Hanna

